

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

THEORETICAL AND METHODOLOGICAL BASES OF FINANCIAL SUPPORT OF ENTERPRISES IN UKRAINE

У статті розглянуто сутність поняття «фінансові ресурси», сформульовано умови найбільш оптимальної їхньої структури, проаналізовано структуру фінансових ресурсів підприємств України за 2013–2017 рр., охарактеризовано основні форми фінансового забезпечення підприємств, серед яких можна виділити самофінансування, банківське кредитування, державне фінансування та інвестування, а також визначено тенденції залучення коштів кожної з них. Проведено оцінку основних показників капітального інвестування підприємств за джерелами фінансування, виділено основні проблеми нестачі фінансових ресурсів і, як наслідок, запропоновано альтернативні форми фінансування підприємств, зокрема венчурне фінансування, ітраст-інвестування, ЕСА-фінансування, ЛВО-фінансування, кредитні нотти, єврооблігації. Проаналізовано стан кредитування підприємств на сучасному етапі, охарактеризовано новітні форми фінансування банківськими установами, виділено їхні переваги та недоліки, а також підкреслено роль та необхідність упровадження соціально значущих проєктів на вітчизняному та зарубіжному ринках.

Ключові слова: фінансові ресурси, фінансове забезпечення, форми фінансування, самофінансування, кредитування, інвестування, державне фінансування, власний капітал.

В статье рассмотрена сущность понятия «финансовые ресурсы», сформули-

рованы условия наиболее оптимальной их структуры, проанализирована структура финансовых ресурсов предприятий Украины за 2013–2017 гг., охарактеризованы основные формы финансового обеспечения предприятий, среди которых можно выделить самофинансирование, банковское кредитование, государственное финансирование и инвестирование, а также определены тенденции привлечения средств каждой из них. Проведена оценка основных показателей капитального инвестирования предприятий по источникам финансирования, выделены основные проблемы нехватки финансовых ресурсов и, как следствие, предложены альтернативные формы финансирования предприятий, в частности венчурное финансирование, итраст-инвестирование, ЕСА-финансирование, ЛВО-финансирование, кредитные нотты, еврооблигации. Проанализировано состояние кредитования предприятий на современном этапе, охарактеризованы новые формы финансирования банковскими учреждениями, выделены их преимущества и недостатки, а также подчеркнута роль и необходимость внедрения социально значимых проєктов на отечественном и зарубежном рынках.

Ключевые слова: финансовые ресурсы, финансовое обеспечение, формы финансирования, самофинансирование, кредитование, инвестирование, государственное финансирование, собственный капитал.

УДК 336.64

Тимошенко О.В.

д.е.н., доцент, доцент кафедри міжнародних відносин Київський національний університет культури і мистецтв

Гудима Л.О.

студент Київський національний університет культури і мистецтв

Tymoshenko Olena

Kyiv National University of Culture and Arts

Hudyma Lilia

Kyiv National University of Culture and Arts

The article discusses the essence of the concept of "financial resources", analyses the structure of financial resources of enterprises of Ukraine for 2013–2017, describes the main forms of financial support of enterprises, among which self-financing, bank lending, state financing, and investment can be distinguished, as well as trends of attraction of funds. As a result of the survey, the main indicators of capital investment of enterprises by sources of financing were assessed, the main problems of the lack of financial resources were identified, and as a consequence, alternative forms of financing of enterprises were proposed, in particular, venture financing, impact-investing, ECA financing, LBO financing, credit notes, Eurobonds. The state of lending to enterprises at the present stage was analysed, the latest forms of financing by banking institutions were characterized, their advantages and disadvantages were highlighted, and the role and necessity of implementing socially significant projects in the domestic and foreign markets were emphasized. On the basis of theoretical and methodological researches, it is concluded that in the current conditions of the development of world processes, the formation and optimization of financial resources of business structures is based on a fundamentally new philosophy of financial and economic relations between investors, the state and business, which envisages the enhancement of corporate social responsibility, the achievement of social effect of sustainable development of the national economy, and raising the level of well-being of owners and employees of enterprises. The authors substantiate the necessity of popularizing socially responsible investment, the purpose of which is not only the economic development of business but also obtaining a positive social effect. The practical value of the results obtained is the development of scientifically grounded recommendations for the attraction of alternative modernized forms of financial support at domestic enterprises, taking into account the impact of the external macroeconomic environment, the achievement of the social effect in attracting investments, and increasing the level of capitalization of enterprises.

Key words: financial resources, financial support, forms of financing, self-financing, lending, investments, state financing, own capital.

Постановка проблеми. Формування оптимальної структури фінансових ресурсів сьогодні є одним із визначальних чинників досягнення ефективності функціонування підприємств та забезпечення сталого розвитку національної економіки. Визначення правильної стратегії забезпечення підприємства фінансовими ресурсами є пріоритетним завданням і дає змогу мінімізувати вплив зовнішніх негативних чинників на підприємства, а також забезпечити найвищий рівень генерування прибутку. В окреслених умовах варто розглянути

нові модернізовані форми фінансування підприємств, оцінити найбільш ефективні з погляду обсягів та умов залучення грошових коштів і водночас найменш ризиковані джерела фінансування, дослідити нинішній стан та тенденції фінансового забезпечення на українському ринку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні аспекти формування, використання та управління фінансовими ресурсами підприємств відображено у працях таких вітчизняних та зарубіжних учених, як: Н.О. Андрусяк, М.Д. Білик,

І.О. Бланк, Р. Брейлі, Є.Ф. Брігхем, О.С. Бондаренко, О.Є. Гудзь, Т.Ф. Григораш, Н.А. Дехтяр, М.В. Дмитришин, І.М. Зеліско, І.В. Зятковський, Г.Г. Кірейцев, С.М. Ксьондз, Л.А. Лахтіонова, С. Майєрс, О.В. Олійник, К.В. Павлюк, Ю.В. Поддєрьогін, Н.О. Рибалко, Г.А. Стасюк, А.В. Чупіс, П.І. Юхименко.

Постановка завдання. Метою статті є визначення оптимальної структури фінансових ресурсів підприємств, що є невід’ємною умовою стабілізації розвитку національної економіки, оцінки складу та структури фінансових ресурсів вітчизняних підприємств на сучасному етапі, а також дослідження нинішніх тенденцій фінансування господарюючих суб’єктів, спираючись на досвід зарубіжних компаній та враховуючи концепції забезпечення фінансовими ресурсами підприємств із зовнішніх джерел із використанням модернізованих форм фінансування.

Виклад основного матеріалу дослідження. Дослідженню теоретичних аспектів формування фінансових ресурсів підприємств в економічній літературі відведено значне місце, проте єдиний підхід до дефініції «фінансові ресурси» відсутній. Якщо зіставити систему поглядів різних учених-економістів, це поняття в загальному розумінні можна трактувати як сукупність грошових коштів, що виникають у процесі розподілу та перерозподілу національного багатства, перебувають у власності підприємства на постійній або тимчасовій основі і використовуються для забезпечення процесу розширеного відтворення та досягнення його статутних цілей.

Інтенсивне нарощення прибутку та високі показники рентабельності, зростання ринкової вартості, мінімізація фінансових ризиків та вартості залучення капіталу, дотримання стійких позицій загалом – пріоритетні цілі фінансової політики суб’єктів господарювання, що можуть бути реалізовані шляхом правильного формування, використання та розподілу фінансових ресурсів. Оптимальна структура фінансових ресурсів підприємств передбачає таке співвідношення використання власного і залученого капіталу, за якого значення фінансового ризику знаходяться в межах норми, середньозважена вартість фінансових ресурсів є мінімальною, показники економічної рентабельності й прибутковості знаходяться на визначеному підприємством рівні, платоспроможність, ліквідність та коефіцієнт самофінансування мають допустимі значення [1, с. 172].

Досліджуючи структуру фінансових ресурсів підприємств, варто зазначити такі основні форми фінансового забезпечення, що сьогодні діють в українській економічній системі, як: самофінансування, що означає забезпечення фінансових потреб за рахунок власних ресурсів; кредитування – одна з форм фінансового забезпечення відтворювальних витрат, за яких витрати суб’єкта господарювання покриваються за рахунок банківських кредитів на засадах платності, строковості й повернення; державне фінансування, що розуміється як метод безповоротного надання фінансових ресурсів суб’єктам господарювання за рахунок коштів бюджетних і позабюджетних фондів. Також заслуговує на увагу така форма фінансового забезпечення, як інвестування – вкладення коштів у певні об’єкти для отримання прибутку й розширення обсягів діяльності підприємства [2, с. 39–44].

Структура фінансових ресурсів підприємств України представлена на рис. 1.

Із даних рис. 1 можна зробити висновок, що найбільша частина фінансових ресурсів припадає на поточні зобов’язання та забезпечення, спостерігається тенденція до збільшення їхньої частки. Разом із тим скоротилися частка власного капіталу – 24,6% у 2017 р. проти 34,1% у 2013 р. та частка довгострокових зобов’язань та забезпечень – 17,4% у 2017 р. проти 18,7% у 2013 р.

Постійні зміни у структурі фінансових ресурсів викликані дією різноманітних чинників, а саме зростанням питомої ваги коштів, залучених із зовнішніх джерел, передусім частки кредиторської заборгованості, яка спричиняє систему неплатоспроможності та призводить до зниження інвестиційних можливостей підприємницьких структур.

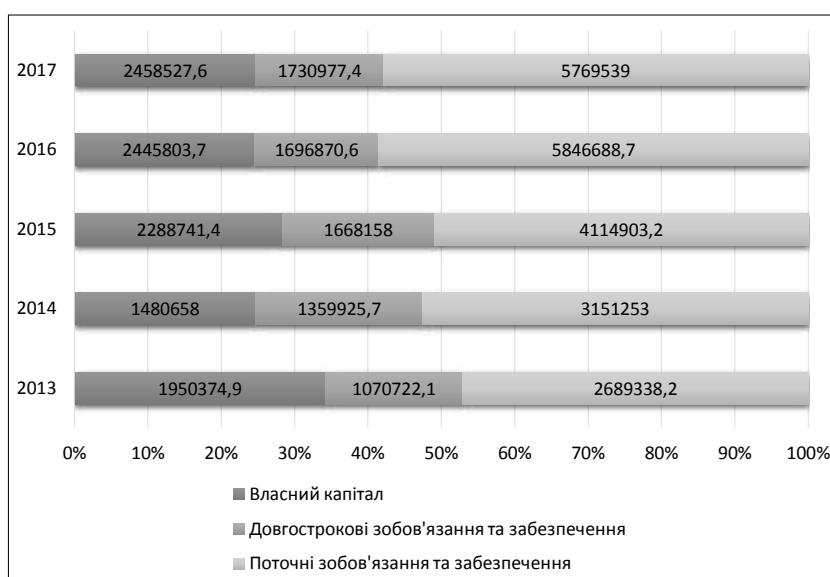

Рис. 1. Структура фінансових ресурсів підприємств України за 2013–2017 рр.

Джерело: сформовано на основі [3]

У структурі фінансових ресурсів українських підприємств можна відзначити поступове скорочення частки власних коштів, що використовуються для рефінансування діяльності господарюючих суб'єктів, поліпшення матеріальної бази та забезпечення розширеного відтворення [4, с. 780–781].

Розглянемо тенденції капітальних інвестицій підприємств за джерелами фінансування за 2013–2017 рр. (табл. 1).

На основі проведеного аналізу щодо капітального інвестування підприємств відзначимо, що переважна більшість грошових коштів залучена за рахунок самофінансування підприємств, частка яких у 2017 р. становила 69,14%, що на 2,79% більше порівняно з 2013 р. (66,35%). Частка капітальних інвестицій із державного бюджету за останні роки підвищилася й у 2017 р. становила 3,41%, що на 0,93% перевищує частку в 2013 р. (2,48%); найменше коштів у фінансуванні підприємств надходить за рахунок іноземного інвестування, і цей показник має тенденцію до зниження на 0,39%. У 2017 р. в економіку України було вкладено 1 630,4 млн. дол. США прямих іноземних інвестицій із 76 країн світу. Найбільше прямих інвестицій було залучено до галузі фінансової та страхової діяльності (26,1%) і галузі промисловості (27,3%).

Щодо форм банківського кредитування, то сьогодні існує широкий асортимент послуг, який комерційні банки готові представити для фінансування господарюючих суб'єктів, а саме факторинг, форфейтинг, лізинг, синдиковані банківські кредити, овердрафт, акцептний кредит, авальний кредит, ролловерний кредит тощо.

У залученні банківського кредиту як форми фінансування підприємства з урахуванням його модернізованих форм можна визначити низку певних переваг та недоліків. До переваг слід віднести: відсутність потреби розголошення інформації про фінансову діяльність підприємства, а надання інформації тільки до комерційного банку; можли-

вість змінити умови кредитування у разі несприятливого розвитку подій під час упровадження інвестиційного проекту. Серед недоліків виділимо: надання кредиту здебільшого на короткостроковій основі; фіксацію майна під заставу, що зобов'язана покрити ризики комерційного банку; неможливість залучення фінансових ресурсів через велику вартість [6, с. 331–332].

За нинішньої нестабільної економічної ситуації виникає необхідність проведення реорганізації фінансового забезпечення підприємств, що дасть змогу досягти беззбиткової діяльності за найкоротший час і гарантує можливість стійкого розвитку підприємства. Для сучасного менеджменту організацій обов'язковим є формування власних стратегій фінансового забезпечення, спираючись не тільки на класичні, давно відомі моделі та механізми вирішення проблем нестачі фінансових ресурсів. Неодмінне значення має обізнаність в останніх наукових і практичних розробках у сфері питань пошуку джерел фінансування бізнесу.

Вагомим внеском у розвиток фінансового забезпечення вітчизняних підприємств для реалізації інноваційно спрямованих економічних, соціальних, екологічних проектів може стати популяризація альтернативних і гібридних джерел фінансування, таких як венчурне фінансування, імпракт-інвестування, ЕСА-фінансування, ЛБО-фінансування, кредитні ноти, єврооблігації тощо [7, с. 562–563] (табл. 2).

За останніми дослідженнями досить поширеною є ідея досягнення позитивного соціального ефекту, що можливо за рахунок соціальної відповідальності бізнесу. Торкнувшись теми соціально відповідального інвестування, варто зазначити, що сьогодні набирають розповсюдження проекти, які передбачають нові механізми фінансування, зокрема імпракт-інвестиції та фінансування соціально значущих проектів на засадах венчурної філантропії. Зазвичай обидва види інвестицій спрямовані на отримання фінансового прибутку,

Таблиця 1

Капітальні інвестиції підприємств за джерелами фінансування за 2013–2017 рр.

Капітальні інвестиції за джерелами фінансування	Роки						
	млн грн					структура, %	
	2013	2014	2015	2016	2017	2013	2017
Всього:	249873,4	219419,9	273116,4	359216,1	448461,5	100	100
у тому числі за							
- рахунок коштів державного бюджету	6174,9	2738,7	6919,5	9264,1	15295,2	2,48	3,41
- коштів місцевих бюджетів	6796,8	5918,2	14260,0	26817,1	41565,5	2,72	9,27
- власних коштів підприємств та організацій	165786,7	154629,5	184351,3	248769,4	310061,7	66,35	69,14
- кредитів банків та інших позик	34734,7	21739,3	20740,1	27106,0	29588,9	13,9	6,6
- коштів іноземних інвесторів	4271,3	5639,8	8185,4	9831,4	6206,4	1,7	1,38
- коштів населення на будівництво житла	24072,3	22064,2	31985,4	29932,6	32802,5	9,63	7,31
- інших джерел фінансування	8036,7	6690,2	6674,7	7495,5	12941,3	3,22	2,89

Джерело: зведено та розраховано за даними [5]

Сутність джерел фінансового забезпечення підприємств

Визначення	Сутність поняття
Толлінг	Термін «толлінг» бере початок від англ. tolling і визначається як оплата за послугу з перероблення давальницької сировини готовою продукцією. Толлінгові, або давальницькі, операції передбачають процес увезення на територію країни іноземними замовниками сировини для її переробки без сплати податків та митних платежів і подальшого вивезення готової продукції до країни-експортера.
Венчурне фінансування	Це один з інструментів фінансування інноваційної діяльності, основним спрямуванням якого є одержання прибутку від вкладення інвестицій у ризикові підприємства, що займаються реалізацією інноваційних ідей та проєктів.
ЕСА-фінансування	У країнах Європейського Союзу (ЄС) широке поширення отримала державна підтримка експорту продукції, особливо важкого і наукомісткого машинобудування, приладобудування. ЕСА-фінансування відбувається із залученням кредитних експортних агентств (Export Credit Agency), основне призначення яких – кредитувати на вигідних умовах покупців продукції поза межами ЄС.
LBO-фінансування	LBO-фінансування (Leveraged Buy Out) – форма залучення позикових ресурсів, поширена в зарубіжній практиці, яка спеціалізується на здійсненні операцій зі злиття та поглинання і полягає у купівлі контрольного пакету акцій корпорації з допомогою кредиту.
Мезонінне фінансування	Один з інструментів залучення позикових коштів для потреб розширеного відтворення, коли власник ресурсів (інвестор) спрямовує аправляє їх на розвиток компанії-реципієнта без входження до її капіталу, а в обмін на боргові зобов'язання та опціон із правом придбання акцій позичальника в майбутньому за визначеною ціною.
Кредитні ноти (credit linked notes – CLN)	CLN визначаються як боргові вимоги, які погашаються залежно від того, відбулася «кредитна подія» чи ні. Погашення відбувається у встановлений строк як різниця між номінальною ціною та збитками, тобто реальна (зменшена) вартість боргової вимоги. Якщо «кредитна подія» не здійснювалася, погашення кредитної ноти відбувається за її номінальною ціною.
Єврооблігації	Фінансові інструменти представлені цінними паперами, номінованими в іноземній валюті (доларах США або євро), які обертаються на міжнародному фондовому ринку, як правило, у значних (понад 100 млн дол. США) обсягах і на довгостроковій основі, та розміщені в яких здійснює міжнародна фінансова установа (інвестиційний банк) або група (синдикат) таких установ.
Імпраст-інвестування	Імпраст-інвестування – це інвестиції в компанії, організації та фонди з метою створити вимірюваний соціальний або екологічний вплив, разом із тим отримавши прибуток. Принципи імпраст-інвестування: <ul style="list-style-type: none"> • очікування отримати прибуток; • потреба вирішувати соціальні чи екологічні виклики; • зобов'язання щодо вимірювання та звітування відносно передбачуваного соціального впливу та впливу на навколишнє середовище

разом із тим маючи позитивний вплив на середовище [8, с. 4–5].

Світовий ринок імпраст-інвестицій зростає швидкими темпами і надає широкий спектр можливостей вкладення в соціальні та екологічні проєкти, впровадження та розвиток яких відповідають економічній розвиненості країни, і водночас орієнтуються на суспільство та довкілля. Досвід зарубіжних компаній, що активно практикують такі новітні моделі інвестиційної діяльності, спростовує судження про можливість регулювання соціальних та екологічних проблем лише за участі держави або благодійності та націленість інвестування лише на отримання фінансового результату. Варто зосередити увагу на вже реалізованих прикладах іноземних компаній, серед яких: Revolution Foods – компанія, заснована шкільними вчителями, що працює у сфері шкільного харчування та популяризує концепції збалансованого споживання продуктів, частка ринку оцінюється в 25 млрд дол. США; Greyston Bakery – приватна комерційна компанія, що займається боротьбою з бідністю в окрузі Вестчестер, США; Oportun – при-

ватна компанія, що надає кредити на споживчі потреби неплатоспроможному населенню в Латинській Америці. Серед компаній, що інвестують в таку сферу діяльності є багато відомих імен: Bill & Melinda Gates Foundation (Фонд Біла та Мелінди Гейтс), JP Morgan, Black Rock, Goldman Sachs, Bank of America тощо [9, с. 117–118].

На вітчизняному ринку соціально значущих проєктів уже закріпилися деякі компанії: Urban Space 100 (м. Івано-Франківськ) – громадський ресторан соціального спрямування, створення якого відбувалося за фінансової участі 100 підприємців та пересічних громадян міста, а значна частина прибутку спрямована на розвиток міської інфраструктури, поліпшення навколишнього довкілля, облаштування середовища для занять спортом; Urban Space 500 (м. Київ) – створений за прикладом Urban Space 100 проєкт у галузі громадського харчування, 80% прибутку якого планується спрямовувати на розвиток міських ініціатив; Impact Hub Odessa (м. Одеса) – глобальна мережа, що займається пошуком і розробленням нових ідей для соціального перетворення та

об'єднує центр соціальних інновацій, коворкінг, конференц-центр, майданчик для культурного відпочинку; Pro Vono Club Ukraine – проект, у рамках якого професіонали у сфері бізнесу діляться професійними порадами, експертними знаннями та власним досвідом для підвищення ефективності роботи соціальних організацій [10, с. 518].

Досить поширеним для інвестування є урбаністичний напрям. Серед популярних соціальних ініціатив варто згадати FESRepublic у м. Львові, ідея якого полягає у реконструкції занедбаного простору старого заводу та модернізації його локацій для створення сучасного центру відпочинку, проведення освітніх та розважальних заходів. Схоже спрямування має концепція відновлення Зеленого театру в м. Одесі та Арт-заводу «Платформа» в м. Києві [11].

Отже, в умовах сучасних світових тенденцій важливе місце займає іmpact-інвестування, що передбачає пошук альтернативних джерел фінансування, враховуючі громадські та екологічні ініціативи, для отримання як фінансового прибутку, так і досягненням позитивного соціального ефекту.

Висновки з проведеного дослідження. За сучасними дослідженнями фінансового забезпечення суб'єктів господарювання можна зробити висновок про недостатність залучення інвестицій від державного і місцевих бюджетів та іноземних інвесторів. Основними проблемами низького ступеню державного та іноземного інвестування в Україні є: незначний обсяг капітальних видатків вітчизняних бюджетів порівняно з розвиненими країнами, розходження у строках реалізації інвестиційних проектів та бюджетного планування, обмежений вплив державних інвестицій на економічне зростання, наявність корупції під час реалізації інвестиційних проектів. Державно-приватне партнерство є вагомим інструментом для реалізації державної підтримки, націленої на підтримку рівня соціального життя населення, перевагами використання якого є: оперативність та висока якість публічних послуг, компетентний розподіл бюджетних коштів, вирішення проблеми зайнятості населення, прискорення економічного розвитку шляхом застосування інноваційних технологій, поліпшення взаєморозуміння у суспільстві.

Несприятливі тенденції надходження прямих іноземних інвестицій указують на такі проблеми: антитерористична операція на Сході України, недосконалість економічної та політичної сфер країни, домінування корупції та нестача належних реформ. Напрямами поліпшення інвестиційної привабливості України для іноземних інвесторів можуть стати: зменшення тиску на інвесторів та відсутність диверсифікованих джерел інвестицій; залучення інвестицій у галузі, що особливо потребують капіталовкладень; заохочення суб'єктів

господарювання до довгострокових вкладень, а також до реінвестування, стабільність інвестиційного законодавства, надання гарантій інвесторам.

Відзначено низьку активність комерційних банків у сфері кредитування, яка спричинена невисокою кредитоспроможністю підприємств, завищеними кредитними ставками, збільшенням суми простроченої кредиторської заборгованості тощо. У діяльності комерційних банків можна виокремити низку модернізованих послуг для фінансування підприємств, таких як факторинг, форфейтинг, лізинг, синдиковані банківські кредити, овердрафт та ін., що мають власні переваги та недоліки. Майже половина всіх коштів стає результатом фінансового забезпечення підприємств за рахунок власних ресурсів. Вагому частку у структурі фінансових ресурсів підприємств займають поточні зобов'язання та забезпечення, спостерігається поступове зменшення частки власних коштів підприємств та тенденція до зменшення частки довгострокових зобов'язань і забезпечень. Ураховуючи обмеженість залучення фінансових ресурсів з інших джерел, одним зі стратегічних управлінських завдань має бути розроблення комплексної системи заходів щодо пошуку альтернативних форм фінансового забезпечення. Сьогодні велику актуальність має питання вдосконалення та модифікації фінансового забезпечення інноваційно спрямованого бізнесу, тож доцільним може стати вибір радикально нових джерел фінансування, таких як толлінг, венчурне фінансування, ЕСА-фінансування, LBO-фінансування, мезонінне фінансування, кредитні ноти, єврооблігації, іmpact-інвестування.

У сучасних умовах розвитку світових процесів формування та оптимізація фінансових ресурсів підприємницьких структур базуються на принципово новій філософії фінансово-економічних відносин між інвесторами, державою та бізнесом, що передбачає посилення соціальної відповідальності корпорацій, досягнення соціального ефекту, сталого розвитку національної економіки та підвищення рівня добробуту власників та працівників підприємств.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Дропа Я.Б. Оптимізація структури фінансових ресурсів підприємства в сучасних умовах. *Бізнес Інформ*. 2016. № 12. С. 169–175.
2. Кожухова Т.В. Формування та трансформація глобальної системи фінансування сталого розвитку : монографія. Кривий Ріг : Донецький національний університет економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського, 2017. 335 с.
3. Показники балансу підприємств за видами економічної діяльності. *Офіційний сайт Державної служби статистики України*. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 27.05.2019).

4. Бражник Л.В. Фінансові ресурси підприємства: їх формування та використання. *Економіка і суспільство*. 2018. № 14. С. 778–783.

5. Капітальні інвестиції за джерелами фінансування (2010-2018). *Офіційний сайт Державної служби статистики України*. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 27.05.2019).

6. Інноваційна економіка: теоретичні та практичні аспекти : монографія / за ред. К.В. Ковтуненко, Є.І. Масленнікова. Херсон : Грін Д.С., 2017. Вип. 2. 906 с.

7. Дем'янчук М.А., Станкова В.В. Напрями формування джерел фінансового забезпечення сталого розвитку підприємства. *Молодий вчений*. 2017. № 5(45). С. 561–567.

8. Вигівська І.М., Хоменко Г.Ю., Шумило К.В. Соціально відповідальне інвестування: сутність, ризики та перспективи розвитку. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2017. №. 3(38). С. 3–7.

9. Марухленко О.В. Impact Investing як інструмент розвитку соціального потенціалу. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 8. С. 116–119.

10. Тищенко В.В. Впровадження імпорт-інвестування в Україні. *Економіка і суспільство*. 2018. № 16. С. 513–520.

11. Імпакт-інвестиції як нове покоління бізнесу: 5 сфер, де бізнес змінює українські міста. *Українська правда життя* : вебсайт. URL: <https://life.pravda.com.ua/columns/2019/01/11/235034/> (дата звернення: 23.05.2019).

REFERENCES:

1. Dropa Ya.B. (2016) Optymizatsiia struktury finansovykh resursiv pidpriemstva v suchasnykh umovakh [Optimization of the structure of financial resources of the enterprise in modern conditions]. *Biznesinform*, no 12, pp. 169-175.

2. Kozhukhova T.V. (2017) *Formuvannia ta transformatsiia hlobalnoi systemy finansuvannia staloho rozvytku* [Formation and transformation of the global system for financing sustainable development]. Kryvyi Rih: FOP Cherniavskiy D.O. (in Ukrainian)

3. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy (2013-2017) Pokaznyky balansu pidpriemstv za vydamy ekonomichnoi diialnosti [Indicators of the bal-

ance of enterprises by types of economic activity], Kyiv: Informatsiino-analitychne ahentstvo.

4. Brazhnyk L.V. (2018) Finansovi resursy pidpriemstva: yikh formuvannia ta vykorystannia [Financial resources of the enterprise: their formation and use]. *Ekonomika i suspilstvo* [Economics and Society] (electronic journal), no 14, pp. 778-783. Available at: http://economyandsociety.in.ua/journal/14_ukr/111.pdf (accessed 18 May 2019).

5. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy (2013-2017) Kapitalni investytsii za dzherelamy finansuvannia (2010-2018) [Capital investment by sources of financing (2010-2018)], Kyiv: Informatsiino-analitychne ahentstvo.

6. Kovtunenکو K.V., Maslennikov Ye.I. (2017) *Innovatsiina ekonomika: teoretychni ta praktychni aspekty* [Innovative economy: theoretical and practical aspects]. Kherson: Grin D.S. (in Ukrainian).

7. Demianchuk M.A., Stankova V.V. (2017) Napriamy formuvannia dzherel finansovoho zabezpechennia staloho rozvytku pidpriemstva [Areas of formation of sources of financial support of sustainable development of the enterprise]. *Young scientist*, vol. 5, no 45, pp. 561-567.

8. Vyhivska I.M., Khomenko H.Yu., Shumylo K.V. (2017) Sotsialno-vidpovidalne investuvannia: sutnist, ryzyky ta perspektyvy rozvytku [Socially responsible investment: the essence, risks and prospects of development]. *Problems of the theory and methodology of accounting, control and analysis*, vol. 3, no 38, pp. 3-7.

9. Marukhlenko O.V. (2019) Impact Investing yak instrument rozvytku sotsialnoho potentsialu [Impact Investing as a tool for social potential development]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, no 8, pp.116-119.

10. Tyshchenko V.V. (2018) Vprovadzhennia impact-investuvannia v Ukraini [Implementation of impact-investing in Ukraine]. *Ekonomika i suspilstvo* [Economics and Society] (electronic journal), no 16, pp. 116-119. Available at: http://economyandsociety.in.ua/journal/16_ukr/78.pdf (accessed 20 May 2019).

11. Ukrainian truth of life, 2019. Impact-investment as a new generation of business: 5 spheres where business changes Ukrainian cities. [online] Available at: <https://life.pravda.com.ua/columns/2019/01/11/235034/> (accessed 23 May 2019).